

Parlamentul
Republicii Moldova

Comisia cultură, educație,
cercetare, tineret, sport și mass-media

RAPORT

DE EVALUARE EX-POST DE IMPACT

a Legii nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice,
denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate

Deputați coordonatori:

Liliana Nicolaescu – Onofrei, Marcela Adam, Maria Gonța, Marcela Nistor

Consultant responsabil:

Liliana Cotorobai

CUPRINS :

I.	Sumar executiv	pag. 3
II.	Scopul și obiectivele.....	pag. 4
III.	Metodologie	pag. 5
IV.	Informații generale despre actul evaluat.....	pag. 6
V.	Descrierea evaluării.....	pag. 7
VI.	Concluzii și recomandări	pag. 8
VII.	Anexe.....	pag.10

GLOSAR ȘI ABREVIERI

AGEPI	-	Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală
ANSA	-	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
CMAC	-	Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare
DO	-	Denumirea de origine
IG	-	Indicația geografică
MAIA	-	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
MO	-	Monitorul Oficial
MOLDAC	-	Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova
OEC	-	Organism de evaluare a conformității
STG	-	Specialitate tradițională garantată

I. SUMAR EXECUTIV

În temeiul art.13 alin.(2) și art.111 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și a Metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor legislative (în continuare - Metodologie), aprobată de către Biroul Permanent al Parlamentului prin Hotărârea nr.2 din 7 februarie 2018, precum și în baza Planului de evaluare ex-post de impact a actelor legislative pentru sesiunea de primăvară a anului 2022, aprobat de Biroul Permanent al Parlamentului, Comisia parlamentară Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a efectuat evaluarea ex-post de impact asupra Legii nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate.

Motivele pentru care a apărut necesitatea de a exercita controlul ex-post de impact de către Comisia parlamentară se bazează pe dispoziția pct.2.5. din Metodologie, ținându-se cont că termenul de executare a prevederilor Legii nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate constituie mai mult de trei ani de la intrarea în vigoare și că actul normativ în vigoare este depășit.

Obiectivul evaluării ex- post de impact - evaluarea actului legislativ în întregime, identificarea curențelor existente și posibilitatea de a îmbunătăți implementarea acestuia.

Legea nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate a fost adoptată de către Parlamentul Republicii Moldova la data de 27.03.2008, ulterior a fost publicată în Monitorul Oficial nr.134-137 art.527 din 25.07.2008 și a intrat în vigoare la 25.10.2008.

Legea evaluată reglementează raporturile juridice ce apar în procesul înregistrării, protecției juridice și utilizării indicațiilor geografice, denumirilor de origine, și specialităților tradiționale garantate, fiind reglementate de Constituția Republicii Moldova, Codul civil al Republicii Moldova, Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, Codul Vamal al Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de alte acte normative.

De menționat că în procesul evaluării ex-post de impact au fost aplicate metoda cantitativă și calitativă de cercetare; raportul a fost elaborat în baza datelor colectate de la prima sursă, precum și informațiile obținute de la autoritățile responsabile de implementarea Legii nr.66/2008.

Astfel, în scopul consultării și colectării datelor reale și a informațiilor la zi de la părțile interesate, grupurile țintă din domeniul proprietății intelectuale cu privire la înregistrarea, protecția juridică și utilizarea indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale, precum și de la implementatori (autoritățile responsabile de organizarea executării și implementarea Legii), Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a organizat ședințe de lucru cu privire la situația curentă.

Evaluarea a început în perioada sesiunii de primăvară a anului 2022.

II. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE

Conform pct.2.6.9. din Metodologia de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative, obiectivele evaluării ex-post de impact sunt:

- identificarea gradului de executare a actului legislativ;
- examinarea impactului juridic, politic, social, economic etc. al actului legislativ;
- identificarea faptului adoptării și aplicării cadrului juridic secundar;
- examinarea dacă legislația primară și cea secundară sânt puse în aplicare în modul cel mai eficient;
- stabilirea dacă scopul și obiectivele actului legislativ au fost realizate ori sânt în proces de realizare;
- evaluarea eficienței actului legislativ din punctul de vedere al resurselor materiale,
- financiare și umane, inclusiv a consecințelor reglementării (costurile și beneficiile);
- stabilirea dacă sânt necesare alte măsuri pentru a îmbunătăți situația;
- examinarea dacă actul legislativ a avut consecințe neprevăzute economice, sociale sau de altă natură;
- stabilirea dacă există dificultăți în procesul de implementare a actului legislativ;
- identificarea cauzelor care generează inaplicabilitatea actului legislativ;
- examinarea dacă actul legislativ a fost supus controlului de constituționalitate;
- examinarea impactului actului prin prisma principiilor nediscriminării și egalității;
- stabilirea dacă actul legislativ mai este necesar;
- examinarea necesității de a modifica actul legislativ sau cadrul normativ secundar.

Identificarea obiectivelor de evaluare ex-post de impact a Legii nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate s-a bazat pe faptul că evaluarea actului legislativ poate fi efectuată în același timp cu actele normative subordonate ce asigură executarea și implementarea acesteia.

Scopul evaluării ex-post de impact - reprezintă evaluarea în întregime a Legii nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate) și posibilitatea revizuirii prevederilor legale în funcție de importanța domeniului și rezultatele evaluării.

Obiectivele evaluării ex-post sunt:

- stabilirea eficienței actului legislativ;
- depistarea obstacolelor de ordin legislativ în aplicare ;
- identificarea soluțiilor legislative pentru perfecționarea legislației în domeniu.

III. METODOLOGIE

Prezentul raport de evaluare ex-post de impact a fost elaborat și realizat în baza metodei cantitative, evaluarea cu precizie, și calitative de cercetare, analiza în detalii. Acțiunile întreprinse în vederea evaluării gradului de implementare a Legii nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate și a actelor normative aferente domeniului au fost analizate prin prisma indicatorilor de eficacitate, importanței acțiunilor autorităților responsabile, transparenței și eficienței acestor acțiuni.

Evaluarea calitativă și cantitativă include concluzii și recomandări ce reies din evoluțiile actuale domeniului proprietății intelectuale cu privire la înregistrarea, protecția juridică și utilizarea indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate și care urmează a fi luate în considerație de către autoritățile responsabile. Unele concluzii, privind realizarea anumitor acțiuni și impactul acestora, au fost obținute din discuțiile duse cu reprezentanții autorităților competente, reprezentanții asociațiilor producătorilor din domeniu, urmare întrunirilor Grupului de lucru.

Raportul a fost elaborat în baza datelor primare, colectate de la prima sursă, și a datelor secundare, informații obținute de la autoritățile responsabile de implementarea Legii 66/2008.

Componenta calitativă a fost asigurată prin documentarea și evaluarea mecanismelor în baza informațiilor prezentate de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului, Centrul Național de Acreditare etc., a discuțiilor structurate, dezbaterilor.

În procesul de monitorizare a gradului de implementare a actului normativ, urmare activității Grupului de lucru, o atenție sporită a fost acordată acțiunilor cu referire la "controlul oficial", control în scop de certificare, și "verificarea conformității", verificarea produselor supuse procedurilor de evaluare a conformității de către un organism de evaluare. S-a constatat, că este necesar să fie implicat un organism de evaluare a conformității acreditat, recunoscut, adică o terță parte, fără conflict de interese și care, rezultat al activității sale și documentelor eliberate de însoțire a produselor indicațiilor geografice protejate, denumirilor de origine protejate și specialităților tradiționale garantate, ar conferi încredere în conformitatea acestora.

Punctele de reper ale evaluării ex-post de impact a Legii au fost discutate și convenite în cadrul ședințelor Grupului de lucru, discuțiilor publice. Urmare examinării informațiilor Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, a venit cu propunerea de a perfecta cadrul normativ existent pentru depășirea impedimentelor întimpinate în procesul de implementare a acestuia.

Agenția a supus analizei Raportul de evaluare ex-post juridică a Legii 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate.

IV. INFORMAȚII GENERALE DESPRE ACTUL EVALUAT

Legea nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate a fost adoptată de către Parlamentul Republicii Moldova la data de 27 martie 2008, având drept obiectiv crearea cadrului normativ general ce ține de înregistrarea, protecția juridică și utilizarea indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate.

Adoptarea Legii privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate avea scopul de a reglementa:

- raporturile juridice apărute în urma înregistrării, protecției juridice și utilizării indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate
- norme decât cele prevăzute prin aplicarea normelor tratatelor internaționale.

Beneficiarii direcți ai Legii nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate sunt utilizatorii de denumiri de origine și indicații geografice, persoanele fizice și juridice care dețin dreptul de utilizare a denumirilor de protecție.

De menționat că Legea nr. 66/2008 a fost supusă modificărilor prin trei legi:

- Legea nr.79/2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative;
- Legea nr.101/2016 pentru modificarea unor acte legislative;
- Legea nr.97/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.66-XVI .

Legea nr.66/2008 a fost adoptată la data de 27.03.2008 și publicată în Monitorul Oficial nr.134-137/527 din 25.07.2008, intrând în vigoare la data publicării.

În scopul executării prevederilor legii nominalizate au fost elaborate și aprobate Hotărâri de Guvern, Instrucțiuni, metodologii.

Pentru colectarea și analiza datelor și informațiilor selectate în procesul de evaluare ex-post a Legii nr. 66 din 27.03.2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate au fost solicitate informații de la autoritățile responsabile de executarea și implementarea Legii și beneficiarii care dețin dreptul de utilizare a denumirilor de protecție. Au fost utilizat următoarele surse de date:

- baza de date a legislației naționale Moldlex si e-Lex;
- pagina web oficială a Guvernului Republicii Moldova (www.gov.md);
- pagina web oficială a Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (www.mecc.gov.md);
- pagina web oficială a Curții Constituționale (www.constcourt.md);
- Monitorul Oficial al Republicii Moldova (Legile RM, Hotărârile Guvernului, Decretele Președintelui, Hotărârile Curții Constituționale);
- Raportul de evaluare ex-post juridică prezentat de către Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului.

În procesul executării și implementării Legii nr. 66/2008 nu au existat obstacole de ordin juridic. Legea nr.66/2008, dar și actele normative secundare adoptate, nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate sau controlului de legalitate.

V. DESCRIEREA EVALUĂRII

Potrivit pct.2.9.6. din Metodologia de evaluare ex-post privind implementarea actelor normative, pentru colectarea datelor necesare evaluării ex-post de impact, comisiile permanente pot organiza audieri / discuții publice.

În temeiul art.27 alin.(4) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și al art.27 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, Comisia parlamentară de profil și Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și-au propus constituirea unui Grup de lucru pentru evaluarea Legii nr.66/2008, privind implementarea actelor normative, examinarea acestora, întru identificarea / eliminarea tuturor curenților legislative existente la moment.

În conformitate cu prevederile Metodologiei de evaluare ex-post de impact p. 2.9.9., Comisia parlamentară a solicitat autorităților publice note, documente, propuneri de la experți, agenți economici, oameni interesați de domeniul dat.

Pentru identificarea nivelului aplicabilității legii, Comisia a solicitat entităților susținere în activitatea de evaluare cu desemnarea persoanelor responsabile pentru participare la lucrările grupului. În acest scop au fost trimise invitații de participare.

Pentru lucrările Grupului de lucru au fost delegați: deputați din Comisie, reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Oficiului Național al Viei și Vinului, Centrului de Metrologie Aplicată și Certificare, Centrului Național de Acreditare din Republica Moldova, Asociației Vitivinicole a Regiunii Geografice Delimitate "CODRU", Asociației Producătorilor de Divin și Brandy de Moldova, Asociației "Uniunea Viti-Vinicole a Regiunii Geografice Delimitate "VALUL LUI TRAIAN", Asociației Producătorilor de Vinuri cu Indicația Geografică "ȘTEFAN VODĂ", Grupului de producători din Marinici (grupul din cadrul Asociației Producătorilor de Pomișoare BACIFERA), Instituției publice "Laboratorul central de testare a băuturilor alcoolice/Nealcoolice și a produselor conservate", organismului de certificare "Certificat ECO". (Anexa 3), (Anexa 6), (Anexa 7)

În cadrul dezbaterilor, Grupul de lucru o deosebită atenție a acordat situației curente create în domeniul protecției proprietății intelectuale în Republica Moldova. S-a discutat despre neeficiența cadrului normativ existent, fapt datorat inexistenței organismelor corespunzătoare de control pe anumite domenii pentru desemnarea produselor cu denumirile protejate; acreditarea în conformitate cu standardele de conformitate pentru asigurarea unui grad de credibilitate a produselor pe piața internă și pe piețele de export. S-a vorbit despre dezinteresul apărut al producătorilor față de acest domeniu.

Urmare analizei informațiilor recepționate, dialogului și audierii opiniilor s-a constatat că actul normativ în vigoare care reglementează protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate conține deficiențe de aplicare, iar pentru ca producătorii din Republica Moldova să beneficieze de avantajele desemnării cu IG, DO sau STG a produselor ce se

disting prin anumite calități deosebite, specifice, reputație sau tradiție este nevoie de a modifica Legea nr. 66/2008.

Informații prezentate de autorități

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare – a atestat dificultăți în ceea ce privește implementarea Legii 66/2008, în special ce ține de controlul oficial și verificarea conformității unui produs. Astfel, MAIA propune modificarea Legii nr. 66/2008, iar în ceea ce privește implementarea și aplicarea eficiente a legislației, în temeiul prevederilor Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018, recomandă ca la modificarea Legii nr. 66/2008 să se țină cont de Legea nr. 235 din 01.12.2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității, conform căreia, organismele de control exercită exclusiv funcția de control în scop de certificare, a unui produs care a fost supus procedurilor de evaluare a conformității de către un organism de evaluare, acreditat, urmare a acreditării de către organismul de acreditare.

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală - a conchis inexistența unui cadru normativ subsidiar care ar reglementa modul de organizare a producerii, plasării pe piață, comercializării, verificării produselor cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale pe anumite categorii de produse; lipsa interesului din partea entităților de a obține acreditarea pentru certificarea produselor cu indicații geografice, denumiri de origine și specialități tradiționale garantate; interesul scăzut al producătorilor de a înregistra IG, DO și STG și de comercializa produse cu desemnate cu aceste denumiri; nivelul scăzut de conștientizare a importanței indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate ca instrumente de garantare a calității și caracteristicilor specifice ale produselor pe care le desemnează.

Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC) - a comunicat despre necesitatea creării unui organism de evaluare a conformității (OEC), urmare solicitării de prezentare a informațiilor cu privire la implementarea Legii nr.66/2008. Aspectele relatate în notă determină necesitatea elaborării unor modificări asupra Legii nr. 66/2008. (Anexa 4)

VI. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În procesul redactării prezentului raport de evaluare ex-post de impact au fost implicate autoritățile responsabile de organizarea executării și implementării Legii nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate.

Urmare efectuării evaluării ex-post juridice s-a constatat că implementarea cadrului legal a Legii nr.66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate a fost realizat în totalitate.

Totuși, analizând informațiile, examinând impedimentele ce țin de funcționalitatea și eficiența prevederilor Legii, Grupul de lucru a constatat și remarcat deficiențe legale care fac imposibilă aplicarea legislației actuale în domeniu ca:

- lipsa cadrului normativ necesar organizării procedurilor de control și verificare a conformității produselor cu indicații geografice, denumiri de origine și specialităților tradiționale garantate
- lipsa instituțiilor responsabile de efectuarea controlului oficial al produselor cu indicații geografice, denumiri de origine și specialităților tradiționale garantate
- lipsa instituțiilor responsabile de organizarea plasării pe piață a produselor cu indicații geografice, denumiri de origine și specialităților tradiționale garantate
- lipsa organismelor care efectuează verificarea produselor cu indicații geografice, denumiri de origine și specialităților tradiționale garantate cu prevederile caietelor de sarcini
- lipsa interesului din partea entităților de a obține acreditare pentru certificarea produselor
- lipsa normelor primare în legislația din domeniu, care ar oferi posibilitate organismelor private să efectueze controlul oficial.

Toate acestea constituie importante obstacole instituționale în calea producătorilor de produse cu indicații geografice, denumiri de origine și specialități tradiționale garantate.

Inițiativa Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media de efectuare a evaluării ex-post de impact a Legii 66/2008 poate fi constatată ca binevenită, necesară și obligatorie.

În scopul atingerii obiectivelor de evaluare ex – post de impact propuse, urmare informațiilor colectate, examinate și analizate, denotând importanța dezvoltării domeniului și avantajele acestuia, în vederea stabilirii cadrului legislativ primar necesar și a unor măsuri pentru producerea și plasarea pe piață a produselor cu denumiri de origine protejate, indicații geografice protejate și specialităților tradițional garantate, a asigurării funcționalității sistemului de control oficial al produselor desemnate cu denumiri de origine, indicații geografice și a celor recunoscute în calitate de specialități tradițional garantate, Grupul de lucru concluzionează că este necesar și recomandă elaborarea unui proiect de act normativ de modificare a Legii nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate.

VII. ANEXE

Anexa nr.1:

Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 66-XVI din 27.03.2008

Anexa nr.2:

Planul evaluării ex – post de impact a Legii nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate

Anexa nr.3:

Componenta nominală a Grupului de lucru pentru activitatea de control parlamentar asupra Legii nr. 66/2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate

Anexa nr.4:

Informații prezentate de autorități

Anexa nr.5:

Evaluarea ex-post juridică, efectuată de Direcția generală juridică din cadrul Secretariatului Parlamentului

Anexa nr.6:

Lista organizațiilor invitate la ședința de lucru organizată de CEM

Anexa nr.7:

Lista participanților la dezbateri publice din 12.04.2022.